

מה עושות עם עצמן שתי סטודנטיות מבוגרות לכתיבה, שדבר טרם עלה בידן לממש במילים, למעט מה שנותר על הדף? - לצלם סדרת רשת דלת תקציב כמובן, כזו שלא מצריכה אודישנים או התעסקות מפרכת עם אישיותם המורכבת של השחקנים. בסדרה כזו הן יכולות לככב בעצמן, כי הרי אישיותן מופרכת למדי. אם נדמה שאני מדברת על עצמי (וחברתי הטובה מ'), זה נכון. ואם נדמה שלפתוח טקסט כלשהו בעיסוק עצמי הוא חטא, זה נכון, אלא אם כן זה בדיוק הנושא שאליו הוא מבקש להגיע.

וכך זה מתחיל: מ' חברתי הטובה ניגשת אליי בהפסקה. זה עתה התעמקנו בכיתה בתמות, מהלכים שדמויות עוברות מנקודה לנקודה, מה שנקרא 'ארק' בז'רגון מקצועי, וכהנה וכהנה. "תראי את אלה", היא שולפת את הטלפון שלה ומראה לי "פרק" מסדרת הרשת 'ברוד סיטי'. כמה שניות חולפות בצפייה ואני לא מבינה מה היא מראה לי. "הן רק הולכות ברחוב ומדברות", אני אומרת. "נכון, גם אנחנו יכולות לעשות את זה. זה מה שאנחנו עושות בכל מקרה", משיבה מ'.

הגבולות בין פיסות חיים המועלות ליוטיוב לבין סדרה של ממש החלו להתמזג. בעידן שבו לכל אחד מצלמה בכיס המחוברת לטלפון, כל אחד הוא יוצר וכל אחד הוא דמות בסדרה. זה רק עניין של זמן עד שמתחילים לעשות מזה כסף. בעידן כזה כל יוצר, גרוע ככל שיהיה, לומד משהו על הפיכת ההמון לממון ועל אהדת הקהל. פשוט תראה להם את מה שאתה עושה, בלי בולשיט, כי הצופים שלך יודעים בדיוק את מה שאתה יודע. אין על מי לעבוד, אז למה לנסות. עבר זמנם של כינורות המלוויים סצינות מרגשות או זינגים קולחים וסקסיים בין דמויות מפלרטטות. היום הם יגידו את מה שיש להם להגיד במגושמות וכמה שיותר דיבורי סרק יותר טוב.

ואכן, עוד לפני אותו רגע מכונן בהפסקה, שמתי לב לתופעה מסוימת בתכנים בטלוויזיה, שקשה היה לי להגדיר. נדמה לי שהפעם הראשונה שהדבר התברר לי היה כשהתחלתי לצפות בסדרה 'בנות', וכשאני אומרת 'ברור' אני מתכוונת ברור כניחוח שעולה בנחיריים אך לא ניתן לדעת מהו בדיוק. זו התחושה שהדיאלוגים לא מתוסרטים, שקו העלילה מדי פרק ופרק נדמה כמעט רנדומלי, ואם כי ההפקה עצמה עומדת בסטנדרטים הגבוהים של רשת טלוויזיה כ - HBO – לא נעשים שם מהלכים גרנדיזיים מבחינת צילום או לוקיישנים. עטיפת הסוכרייה של הסדרה היא נראתה כמו אחת שהתגלגלה בתיק. אנשים שם דיברו והלכו וישבו ודיברו ועשו קצת סקס קינקי ודיברו. בדיוק כמו שאני מכירה מהחיים סביבי (חוץ מהסקס הקינקי נניח). ובכך טמונה הייתה המשיכה שלי אליה - זה הרגיש קרוב. לא רק כצופה, אלא גם כיוצרת.

אמנם הסדרה 'בנות' היא גלגול מאוחר יותר ועשוי יותר לאותה תופעה. אני קוראת לה תופעת ה"לא התאמצתי". כמו שיוטוברית איפור מנוסה יודעת – זה ללכת עם ולהיראות בלי, עבור קהל שרואה טוב את משיחות המסקרה בעפעפי השחקנים שלו ומרגיש מרומה. עבור קהל שיודע מניפולציה טלוויזיונית מהי ומאס בה. ואם הולכים לפי הקוד הזה שאומר שאל לנו לחרטט, 'ברוד סיטי', שקדמה ל'בנות', היא הדוגמא המושלמת להולדת המוצר הזה. הבו לנו שתי יוצרות צעירות שהולכות ברחוב, מדברות על משהו סתמי עם פוטנציאל לשעשע, ומצלמה, ויש לכם סדרת רשת. או כמו שדמות ג'ורג' הקוסטנזה אמרה פעם בתגובה לשאלה – "למה שמישהו יצפה בזה?" – "כי זה בטלוויזיה" - וגדל לעשות ואמר – "זו תוכנית על כלום". ואם בסיינפלד עסקינן (שקדמה לברוד סיטי) הרי שאין לפסוח על התוכנית 'תרגיע' שהאחראי לה הוא לא אחר מאשר לארי דיוויד שאחרי גם על סיינפלד.

'תרגיע' החלה בכלל כתוכנית ספיישל ב-HBO לפני עידן היוטיוב, בשנת 1999, ועקבה אחרי לארי דיוויד ביום מפוברק מחייו, מה שנקרא היום מוקומנטרי. שם נשתלו ניצניה לסדרה העתידית ולדעתי לסדרות עתידיות כמוה

ובכלל לסדרות רשת. אחד משחקניו הקבועים של לארי דייוויד בסדרה 'תרגיע' הוא טד דנסון, וכשהתארח דנסון בתוכנית האירוח של ג'ימי קימל נשאל איך הוא מתכוון לעונה החדשה של הסדרה, הוא צחק ואמר שפשוט מגיעים. כלומר אין תסריט, יש סיטואציה שאליה הם נזרקים ולרוב מאלתרים. זוהי התולדה של יוצר עצלן כדיוויד שלא אוהב ללמוד את השורות שלו ויש לו את הפריבילגיה לעשות מה שהוא רוצה אחרי הבסיס שקנה לו בסיינפלד.

כמה שנים אחר כך, כאשר נגישות הציוד להפקת סדרה (מצלמה) ונגישות הפלטפורמה להפצה (יוטיוב) הופכות לפשוטות וזולות, מוסרת המגבלה של יצירת בסיס יציב כמו דמותו של לארי בסיינפלד. בשביל היוצר התורן, צעות עוד ועוד סדרות בסגנון "הלא התאמצתי", ולא פלא. זה הפוסט הוליוודיזם (מונח שהמצאתי), וזה רק אומר דבר אחד – בקרוב יגיע גם הפוסט פוסט, אם עדיין לא הגיע. אולי זה אומר לצלם סדרה שבה רואים את החוטים על הבובות מי יודע.

וכך מתקיימת מעגליות, לכאורה, של סיבה ותוצאה. הסגנון החשוף, הנע, של הסדרות מבוססות "הכלום" שבא בעקבות המיאוס מהסגנון המהוקצע, השפיע על יוצרי היוטיוב; ויוצרי היוטיוב בתורם השפיעו על סדרות כדוגמת 'בנות'. מה ברא את מה אם כן? אין לדעת, הרי רעיונות נולדו כדי שימחזרו אותם. דבר אחד בטוח - הפסיביות שנובעת מסגנון החיים האינטרנטי שבו הכול בהישג יד – גם לצופים וגם ליוצרים, תורמת לסגנון ה"לא התאמצתי". מה שמחזיר אותי לרגע המכונן הוא בהפסקה שחשבתי לעצמי שהנה גם אני וחברתי מ' לא צריכות לסבול, משמע לעבוד קשה ולשבור את הראש על איך תגיע גאולתנו מהדף הלבן והסטטי. אמנם מאז לא העלינו רעיון מספק מענין על מנת לכתוב סדרה כזו, הגם שכל הכלים היו בידינו.

אולי זה מפני שאנחנו עוד חיות בעולם הישן שאומר לנו שאם לא עובדים על זה קשה זה לא אמיתי. אבל אנחנו בהחלט מעלות סרטונים מביכים לפיסבוק, ליוטיוב, וכד', כדי להרגיש שעשינו משהו, למרות הכל.